

Oponentský posudek

KLÁSKOVÁ, Františka. *Večeře Páně v ČČSH a ŘKC*. Bakalářská práce. HTF UK: Praha, 2009.

Vedoucí práce: ThDr. Jiří Vogel, Th.D.

Oponent: Pavel Kolář, Th.D.

Autorka si zvolila poměrně obtížné téma, kterého se však až na výjimky zhostila velmi dobře. Rozvrhla je do tří ucelených bloků.

První blok se skládá z 1. a 2. kapitoly a je zaměřen na stručné zmapování základního teologického pohledu na svátost večeře Páně (eucharistie) v tradici Římskomo-katolické církve, který je postižen (1. kapitola) pomocí „důležitých pojmů“ (snad lze říci i metafor a symbolů, smýšlíme-li o nich v intencích Ricoeurovy hermeneutiky) – transsubstanciace, reálná přítomnost, oběť, hostina, ministerium, eucharistie a království Boží. V takto utvořené síti se s určitým zjednodušením (s ohledem na cíl a druh textu přiměřeným) snaží zachytit tajemství Božího sebedarování se v Kristu mocí Ducha svatého ve večeři Páně, jak mu rozumí ŘKC. Druhým sloupem (2. kapitola) je charakteristika současného bohoslužebného *ordo* pro slavení eucharistie v ŘKC.

Druhý blok, složený ze 3. a 4. kapitoly, je věnován průzkumu teologického a liturgického podloží slavení a reflexe večeře Páně v ČČS(H). Autorka volí obdobnou metodu zpracování jako v případě bloku prvního. Charakteristika Liturgie K. Farského (s dílčí komparací se soudobým tridentským *ordo* ŘKC) a jejího následného vývoje, který vyústil v tzv. První a Druhou liturgii ČČSH, je spojena s popisem základních teologických náhledů ČČSH na svátost večeře Páně. Využívá podobně jako dříve síť základních symbolů, metafor a pojmů: večeře Páně, zpřítomnění (tomu je pro jeho specifický význam v tradici ČČSH věnována zvláštní pozornost), lámání chleba, oběť apod..

Tento její metodický postup a přístup k zpracování tématu otevírá autorce cestu k závěrečnému třetímu bloku, který je tvořen 5. kapitolou. Hledá v něm místa, ve kterých se obě tradice sbíhají (konvergují). Směřuje tak k cíli, který si vytkla: „Celé bych to chtěla směřovat ne k tomu, co tyto církve od sebe rozděluje, ale právě k tomu, co obě spojuje, co je pro obě společné.“

Jak jsem již uvedl, obtížné komparační a generalizační (zobecňující) práce se autorka zhostila zdařile. Vyzdvihuji zejména systematický přístup, promyšlenou strukturu práce, vedenou jasně zvoleným cílem. Velmi oceňuji odvahu autorky zaujmout vlastní stanovisko a dovést je k ucelenému pohledu (5. kapitola).

Autorka se však dle mého soudu nevyhnula některým sporným krokům.

Otázky k diskusi a obhajobě

1. Autorka zdařile používá základní liturgickou terminologii k popisu liturgického *ordo* i liturgických modliteb (ačkoli s ohledem na mé zaměření bych jich uvítal i více:). Postrádám ale ucelenější pokus postihnout (teologický) smysl reformy liturgie K. Farského, která vedla ke vzniku tzv. První a Druhé liturgie ČČSH a jíž se autorka věnuje na s. 33-37. Mohla by jej autorka načrtnout?

2. Autorčinu charakteristiku vztahu mezi svátostným a všeobecným (křesťanským) kněžstvím v ŘKC na str. 29-30 považuji s ohledem na obdobný text na str. 16-17 za poněkud unáhlenou. Věci by bylo prospěšné, pokud by bylo zřetelně řečeno, že na str. 29-30 je charakterizován vztah mezi knězem a lidem v kontextu tridentského ritu 20. let minulého století.

3. Větu „ČČS odmítla večeři Páně jako opakování Kristovy nekrvavé oběti na Golgotě.“ (str. 31) považuji za nesmyslnou. Autorka pravděpodobně chtěla říci, že ČČS odmítla pojetí večeře Páně jako opakování Kristovy oběti na Golgotě nekrvavým způsobem.

4. Je-li věta „To, že Kristus není ve večeři Páně přítomen prostorově, neznamená, že přítomen není“ míněna jako vymezení se vůči ř.-k. výkladu přítomnosti Ježíše Krista v eucharistických darech, pak

je dobré mít na paměti, že ve striktním smyslu ani ř.-k. pojetí opřené o pojmy substance a akcidentů neuvažuje o prostorové (ve fyzikálním smyslu) přítomnosti těla a krve Ježíše Krista.

5. Srovnání struktur eucharistických modliteb užívaných v CČSH a ŘKC (s. 46) je pro mne poněkud nepřehledné. Mohla by je autorka více konkretizovat? V současné podobě text prokazuje spíše necitlivost k historickému vývoji a velké variabilitě této modlitby v dějinách křesťanské bohoslužby. Citlivost k dějinnému rozměru bohoslužby se ukazuje být dobrou cestou ke vzájemné konvergenci i k respektu mezi církvemi.

6. Věty „Kristus je přítomný ve shromáždění ve slově a ve svátostech, jinak řečeno je při bohoslužbě přítomen neustále. V CČSH bychom tuto přítomnost, která je působená Duchem svatým, nazvali slovy Z. Trtíka nekvalifikovanou“ považuji za zmatečné i s ohledem na předchozí autorčin výklad tohoto tématu.

7. Meze autorčina spíše strukturálního přístupu se ukazují v závěrečném srovnání 5. kapitoly (zejména vztah „kněz a lid“). Ve vzájemném srovnání kněžské služby je tím základním rozdílem pojetí tzv. apoštolské a historické posloupnosti .

Přes uvedené otázky považuji práci za zdařilou a navrhuji její ohodnocení známkou **výborně (1)**

Pavel Kolář